

גליון אל"ה הדברים

דברי תורה של המגיד מישרים החסיד שבכהונה
הגה"ח ר' ארי' ליבוש הכהן וויינפעלד ז"ל

פרשת במדבר

שנה ב' גליון נ"ט

כולל בתוכו

ארי' שואג

פניני המגיד

נביאי האמת

מאמרים ומכתבים

דרושת ארי'

ארי' שואג
דרשות נלהבות,
לעורר הלבבות,
במקהלות אלפי רבבות

דרשת התחזקות לבעה"ב בקביעת עתים לתורה

אצל יומא דהילולא קדישא של הגה"ק בעל ישמח משה זי"ע כ"ח תמוז תשנ"ה לפ"ק
בבירמ"ד הגדול קרית יואל יצ"ו

די גמרא זאגט אין מסכת חגיגה דף כ"ו ע"ב דרש ריש לקיש מאי דכתיב על השלחן הטהור מכלל שהוא טמא ואמאי הא כלי עץ העשוי לנחת הוא, וכלי עץ העשוי לנחת אינו מקבל טומאה, אלא מלמד שהיו מגביהין אותן לעולי רגלים ומראין להם את לחם הפנים ואומרים להם ראו חיתבתם לפני המקום שסילוקו כסידורו, דאמר רבי יהושע בן לוי נס גדול נעשה בלחם הפנים כסידורו כך סילוקו שנאמר לשום לכם לחם חם ביום הלקחו.

לכאורה פארוואס האט מען עס געוויזען פאר די עולי רגלים, וואס פארא חובה ליגט אין דעם?

נאר איך האב געזען א שיינ ווארט אין צנצנת מנחם דף כ"ו ע"ב (א תלמיד פון ר"ר העשיל זצ"ל) ער זאגט אזוי, די גמרא זאגט אין מסכת יומא דף ע"ו שאלו תלמידי את רבי שמעון בן יוחי מפני מה לא ירד להם לישראל מן פעם אחת בשנה אמר להם אמשול לכם משל למה הדבר דומה למלך בשר ודם שיש לו בן אחד פסק לו מזונותיו פעם אחת בשנה ולא היה מקביל פני אביו אלא פעם אחת בשנה עמד ופסק מזונותיו בכל יום והיה מקביל פני אביו כל יום אף ישראל מי שיש לו ארבעה וחמשה בנים היה דואג ואומר שמא לא ירד מן למחר ונמצאו כולם מתים ברעב נמצאו כולם מכוונים את לבם לאביהן שבשמים עד כאן, מוכח שהקב"ה אוהב את ישראל ורוצה שיהיו מקבלים פניו כמשל המלך ובנו שאוהב אותו.

נאר די גמרא זאגט אבער דארט נאך א טעם פארוואס עס איז אראפ געקומען יעדען טאג עקסטער מן, כדי שיאכלו אותו חפ, כדי מען מען עסן ווען עס איז נאך ווארעם, אבער לויט דעם טעם זעט מען נישט אז דער אייבערשטער האט ליעב די אידען, און ער וויל אז זיי זאלען אים מקבל פנים זיין יעדען טאג.

זאגט אבער דער צנצנת מנחם פון לחם הפנים ווערט נסתר דער צווייטער טעם, ווייל פונקט ווי ביים לחם הפנים זעט מען אז ס'האט זיך געהאלטן ווארעם 9 טאג, האט דאך געקענט פאסירען די זעלבע זאך ביים מן, אז ס'זאל זיך האלטען ווארעם, כאטש ס'וועט אראפקומען נאר איינמאל אין יאהר, אלא מאי איז דער תירוץ ווי דער ערשטער פשט, אז דער אייבערשטער האט אונז ליעב, און ער האט געוואלט מ'זאל זיך פאר איהם באווייזן יעדען טאג אזוי ווי דער משל פונעם מלך מיטן זוהן.

אין דאס האט ריש לקיש געזאגט מלמד שהיו מגביהין את השלחן ומראין אותו לעולי רגלים "דווקא" ואומרים להם" ראו חיתבתם לפני המקום מיט דעם וואס איהר קומט לראות פניו, דהיינו מיט דעם וואס איהר זעהט אז דער לחם הפנים איז נאך ווארעם נאך 9 טאג פון דעם קענט איהר זעהן אז נישט צוליב דעם איז דער מן געפאלען יעדן טאג צוליב ס'זאל זיין ווארעם, נאר כדי ער זאל ענק קענען זעהן יעדן טאג פון דעם קענט איהר זעהן אז ער האט ענק זייער ליעב אז איהר קומט איין באווייזען.

מורי ורבותי! ראו חיתבתם לפני המקום, ס'איז דא א ליבשאפט פון אייבערשטן צו אידן, דער אייבערשטער ווארט אז א איד זאל קומען אין בית מדרש, דער אייבערשטער זיצט אין בית המדרש פון חצות, פון צוועלעף אזיגער ווארט וועלכער איד וועט קומען אין בית המדרש צו זאגען תהלים, צו משניות צו גמרא, צו כאטש וואס,

שאו את ראש כל עדת בני ישראל למשפחותם לבית אבותם (במדבר א' ב')

במדרש ילקוט (רמז תרפד) בשעה שקבלו ישראל את התורה, נתקנאו בהם אומות העולם, מה ראו להתקרב יותר מן האומות, סתם הקב"ה פיהם ואמר להם הביאו לי ספר יוחסין שלכם, כשם שבני מביאין שנאמר ויתילדו על משפחותם לבית אבותם, ורבים ראו כן תמחו מה היתה טענת אומות העולם.

ויש לומר דהמלאכים טענו, טענת בר מצרא תנה הודך על השמים, ועל כן אם שוכן בתחתונים בטל טענה זו, דאין השכינה שורה אלא על משפחות מיוחסות בישראל, כדאיתא בתוס' מסכת קידושין (דף ע' ע"ב בסוף ד"ה קשים) ולכן הביאו לי ספר יוחסין, וזוהי יש לפרש הפסוק בפרשת שמות, וכי אוציא את בני ישראל, ופירש רש"י מה זכו ישראל שתעשה להם נס ואוציאם ממצרים, יש לפרש דהנס נצרך מפני שלא נשלם הזמן, ואם תאמר דריבוי העם משלים, הלא הם יש להם קל וחומר אם בגופן שלטו בנשותיהן לא כל שכן, ואם כן אין כאן ריבוי העם, ונצרך לנס ועל זה השיבו בהוציאן וגו' תעבדון שיקבלו את התורה, וזה אי אפשר רק על ידי יחוס, ומשם ראי' דהק"ו פריכא הוא ושקר, ואם כן אין צריך לנס ושפיר נשלם.

או יאמר על פי מה שכתב בספר הק' נועם אלימלך בתיפ"ץ על קשיא דאומות העולם דהם הרוב, דכשישראל עושין רצונו של מקום הם דבוקים בו יתברך, ופסקינן בשולחן ערוך (יורה דעה) דבדבר הדבוק צריך ביטל נגד כל הדבוק, ואם כן שפיר אין יכולין לבטל אותנו עי"ש בנעמנו, והנה אמרו רבותינו ז"ל דאין השכינה שורה אלא על משפחות מיוחסות בישראל, נמצא דמה שאנו דבוקים בו, הוא רק מכח "היחוס", ושפיר אמר הביאו ספר יוחסין, דעל ידי זה אנו דבוקין בו ואין בטלין מה שאין כן אומות העולם.

או יאמר דהתורה ניתנה בהר סיני ללמד מדת ענוה, וידוע מ"ש הרה"ק מראפשיץ, החילוק שבינו לבין חבירו, שהוא נשבר בקרבו, על שלא הגיע לאבותיו, מה שאין הלה, והיינו ספר יוחסין שהם עם קבלת התורה, ויתביישו בפני אבותם, שקיימוהו עוד קודם נתינתו.

או יאמר בסגנון הנ"ל ובאופן אחר קצת דהנה האדם קרוץ מחומר, ואין צדיק בארץ אשר לא יחטא, אלא על כרחך דיש לתקנו בתשובה, ועל זה קשה האיק מהני תשובה, הלא כל שנראה ונדחה שוב אינו חוזר ונראה, ותיצרו בעיר דוד (אות ר"ח) בשם הרא"ש דבעלי חיים שאני, ואדם נקרא בעלי חיים ובשלמא בהמה דלמיתה אזלי שפיר נדחה, מה שאין כן אדם אף

שסוף כל אדם למיתה, מכל מקום כיון שעתיד לעמוד לתחי', לפיכך מיתתו אין נחשב לכלום עי"ש.

ואם כן אתי שפיר המדרש הביאו לי ספר יוחסין, שעל ידי זה יעמדו לתחיית המתים, ואם כן בעלי חיים אינן נדחים, וחוזרין ונראין על ידי תשובה, ושפיר יוכלו לקבל התורה, ויש להוסיף שתיכף בשעת קבלת התורה עשה הקב"ה פועל דמיוני שפירחה נשמתו, ושוב החזיר נשמתו להורות כי הם בעלי חיים, ואינן נדחים ושפיר יוכלו לקבל התורה.

איש על דגלו (שם ב' ב')

בגשמיות הדגל הוא סימן שיתקבצו אליו הנפוצים, עי' רש"י וביותר במלחמה שהנפדר לא יהי' נאבד בהפדרו, רק יוכל לשוב על מחנהו בכל עת, כמו כן הוא ברוחניות, והנה כתב בשיר השירים ב' ודגלו עלי אהבה, שהקב"ה אוהב שישראל נתאו לדגליו שרצו גם המה שיהי' להם סימן לקבץ הנפוצים, שידעו איה מקום הנועדים, שאם ח"ו הפדר ממנו ידע לאיזהו מקום שיחזור, ולא יהי' יחודי, והקב"ה בראם זאת בקבלת התורה, שאי אפשר לקיים התורה רק אם יהיו יחדיו תחת דגל אחת, וזהו דרך התורה שיהיו מקבלין דין מן דין, ויחזקו זה את זה, כי בעכו"ם עובדים לאלהות הרבה, ולכן הם עמא דפיזורא, משא"כ ישראל עובדין לקל אחד, וזהו מאחדן יחד שמראה שהם תחת דגל הקב"ה.

וימת נדב ואביהוא לפני ה' בהקריבם אש זרה וגו' (שם ג' ד')

נלפענ"ד דלכאורה הקשו מה חטאם ומה פשעם הלא היה מצוה להביא גם מן ההדיוט, ותי' דאה"נ שהוא מצוה להביא מההדיוט, אכן רק אחר שכבר ירדו מן השמים, אמנם מכיון שהם לא עשו כן והקדימו א"ע ע"כ נענשו, ולפי"ז מדוקדק אש זרה, וטעמו קדמא ואזלא, דהאש זרה בעצמו לא היה עיקר החטא, כ"א במה שקדמו ואזלי בהאש, זה היה החטא שלהם, ולכן נענשו והבן.

כל פקודי הלויים וגו' (שם לט)

עי' באוהחה"ק ונפלאותי על שלא העירו שום א' מהמפרשים בטעם מיעוטם, לפי שמסרו נפשיהם אקדושת ה', ומלו א"ע במדבר כשלא נשב להם רוח צפונות, וכעין זה ממש מצאתי רמז בספורנו, בפ' ואת בניו לא ידע כי שמרו אמרתך ובריתך ינצורו בשם חז"ל עי"ש.

ועוד י"ל עפימ"ש בייט"ל פ' מסעי שראה בס' אחד שפי' הפ' וכאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ, דאי' בגמ' שמלך אחד רצה לבטל מצות טבילה של נדה ואמרו לו מי שיש לו שונא רוצה שירבה או ימעט כלומר ואם לא יצטרכו טבילה יפרו וירבו ביותר, ואיתא בגמ' חרדה מסלקת הדמים, וזה וכאשר יענו אותם להפחידם היה מסולקים דמים, וע"כ כן ירבה וכן יפרוץ, ועפי"ז פי' הייט"ל הפ' דשם ויסעו מחרדה מחמת שנסעו מחרדת מצרים, ע"כ ויחנו במקלות עכ"ד, ועפי"ז יובן בפ' דבני ישראל שהיה בחרדת מצרים שפיר נסתלקו בדמים, משא"כ שבט לוי שלא היו בחרדה זו, שפיר נהג בהן אורח ארעא בדרך הטבע, ואחר אמרו זאת אמר לי אחד, שכוונתי בזה לדעת כ"ק רבינו (שליט"א ז"ע (חידות פ' זו דף כ"ט) ושמחתי מאוד ודבריו ארוכים קצת יותר ועי"ש כי נעמנו.

ועוד לפענ"ד עפימ"ש בתפארת שלמה (פ' תולדות) בדרך הלצה, לפ' מ"ש במדרש רבה מפני מה היה אמותיו עקרות, מפני שהקב"ה מתאוה לתפלתם של צדיקים, דהנה מדרך העולם שהבנים מבטלים אבותם מת"ת ותפילה, במקריהם אשר לא טוב, ולכן אנו מבקשים שיתן לנו זרעא חייא וקיימא, די לא יפסוק מפתגמי אורייתא, שנוכל להגות בתורה ומצוות, עכ"ז שיהיו בריאים ושלימים כל הימים ולא יבטלו אותנו בדאגותיהם עליהם, כמ"ש לא תגרעו מלבניכם דבר יום ביומו, ר"ל לא תגרעו מעבודתכם עי" בניכם דבר יום ביומו, וזהו שהיו עקרות כדי שיוכלו להתפלל בדיעה מיושבת, כי הקב"ה מתאוה לתפלתן של הצדיקים עכ"ד הק', ולפי"ז י"ל ג"כ שמפני כן היו מועטים, מפני שלא עשה הקב"ה עמהם נס ופלא להרבות זרעם כעפרות תבל יותר מדרך הטבע, כדי שלא יופרעו עי"ז ממלאכת שמים והבן.

עי"ל עפימ"ש הרמב"ן, שהלויים לא היו בכלל עיניו מצרים, ע"כ לא היו בכלל הריבוי, כי כל מי שהיה בכלל פנ' ירבה היה בברכת כן ירבה (בבלי יקר כתב לבאר דברי הרמב"ן, אע"פ שזה דרך דרש, מ"מ נראה להוסיף בו ביאור כי לא הרבה אותם ה' נגד הטבע, רק כדי להפר עצת גוים אשר בקשו להמעיטם עי' העינוי, ורצה ה' שיבצר מהם כל אשר יזמו לעשות, ואדרבה הרבה אתם חוץ מן הטבע, כי הולידו ששה בכרס אחד, אבל שבט לוי לא היה בכלל העינוי, ע"כ לא היה צורך להרבותם כנגד הטבע ופרו ורבו כדרך כל העולם, וזה באמת טעם נכון, ויכול להיות שזה דעת הרמב"ן עכ"ז) ולי הדל נראה בדברי הרמב"ן ז"ל, באופן אחר קצת, דהנה שבעוד מצרים נגזר על בני ישראל ת' מאות שנה, רק דכתבו דקושי השיעבוד וריבוי העם השלים הזמן, ולפי"ז שאר אחב"י היו בכלל זה, ע"כ נתרבו יותר מהטבע בכדי שע"ז יושלם להם זמן גאולתם ויצאו מהשיעבוד, משא"כ הבני לוי לא היה ממילא משועבדים, ע"כ לא הוצרכו לריבוי יותר מכפי הטבע והבן.

והיה במקום אשר יאמר להם לא עמי אם ואמר להם בני אל חי (הושע ב' א')

ו'ל עפימ'ש הייטב פנים (שבת תשובה מאמר שוב
אשוב אות יג) בשם המגיד הקדוש זצלה"ה מקאזניץ
לפרש הפ' ונסלח לכל עדת בני ישראל וגו' עפימ'ש
בגמ' (ב"מ לג) הגד לעמי פשעם אלו ת"ח ששגגות נעשו
להם כזדונות, ובית יעקב חטאתם אלו ע"ה שזדונות
נעשה להם כשגגות, וכיון דאין דנין דין ת"ח בזה"ז,
ראוי לחשוב לכולם זדון כשגגות, וז"ש ונסלח לכל עדת
בני ישראל, אפילו ת"ח המכונים ישראל, כי לכל העם
בשגגה עכדה"ק.

נמצא דלהת"ח קשה התשובה ממנ"פ, מאהבה
קשה מאוד, ואם הוא מיראה הלא הזדונות נעשה
כשגגות, ואצל ת"ח חוזר חלילה שנעשה כזדונות,
וא"כ קשה עליו התשובה, משא"כ אם לא נחשב
לת"ח, אז אפילו הזדונות נחשבים כשגגות, ויסלח לו
הקב"ה כי לכל העם בשגגה, ובפרט אם יעשה תשובה
מיראה נעשה כזכויות, וז"ש והיה במקום אשר יאמר
לא "עמי" אתם שאינם ת"ח, עי"ז יאמר להם בני אל
חי, כי יסלח לעוונותם ובתשובה מיראה עוד יעשו
זכויות והבן.

עוד י"ל עפימ'ש רבותינו ז"ל, היכי דמי בעל תשובה,
באותו מקום באותו זמן ובאותו אשה, כי מקום החטא
ושער שעבד בו צריך ששם תהיה גבורתו להתגבר על
יצרו, שכבר טעם בו טעם עבירה ומבקש לימודו, וזה
כוונת הכ' דוקא במקום החטא אשר שם יאמר להם
לא עמי אתם במקום ההוא תהיה התשובה, ושם ואמר
להם בני אל חי, וזהו כוונת רז"ל במקום שבעלי תשובה
עומדין אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד, כי ב"ת צריך
לעמוד במקום אשר עמד שם בראשונה, ולהתיחד
עם אותה אשה אשר חטא, אבל לצדיק גמור אסור
היחוד, כי אסור להביא נפשו בנסיון וכו'. (כלי פ' חקת
כמעט בתחילתו).

לכן הנה אנכי מפת' והלכתי' המדבר ודברתי על לבה (שם טז)

יש לפרש עפי"ד הרמב"ם ז"ל (דעות פ"ו הל' א) דאם
היו כל המדינות וכו' נוהגים בדרך לא טובה וכו', ילך
למעוררתו לחושים ולמדבריות, שלא להתערב עם
אנשים רעים וחטאים וכו' עי"ש, הרי לך ההשפעה
ע"י אנשי המקום, ולכן אמר והלכתי' המדבר ודברתי
על לבה ששם אינם אנשי רשע שימשכו אחריהם, ע"כ
שם בניקל לדבר על לב ישראל, ובה אפשר לומר שלכן
ניתנה התורה במדבר סיני, כי בהיותם עודנה בארץ
מצרים, מקום אנשי רשע היה נשפעים מהם, ולא היו
יכולים שם לקבל התורה והבן.

וענתה שמה כימי נעוריה וכיום עלותה מארץ מצרים (שם יז)

ופי' המצודות שתרם קול שיר, כמו ששרתה
בימי נעורי', וכמו ששרתה ביום עלותה ממצרים,
שאז שררו בשמחת לבב שירת הים ע"כ, ונלפענ"ד
לבאר עפי"ד הישמח משה בפתיחתו בסופו, שפירוש
המדרש עה"פ זה קרבן אהרן ובניו, וז"ל ר"י אומר חביב
קרבן של נשיאים לפני הקב"ה, כשירה שאמרו ישראל
ביום, ופי' דבאמת אין לך אדם מישראל שאין לו שעה,
שחושק לעשות רצון קונו ונותן לב לשוב, והנה אין
חסידות כחסידות כתחלתו, רק אחר עבוד שעה נתקן
וחוזר לקדמותו, אבל הבני עליה כל שער ושעה כשעה
הראשונה, שבכל עת נדמה לו שעתה מתחיל לעבוד
הש"ת, ואין אצלו אמצע וסוף רק תמיד התחלה, ובכ"פ
מתחיל לעבוד במדריגה יותר גבוה, וזהו דברי המד'
דהשירה שבים היה חביב מאוד, לפי שהיה התחלת
כניסתו לקדושה, והיה בהתלהבות גדול, ואמרו שקרבן
של אהרן אף שהיה בכל יום פעמיים, חביב לפני הקב"ה
כשירה שכן דרך בני עליה שכל שעה ושעה אצלם
כשעה ראשונה.

וזש"ה כאן הבטחת הש"ת בעת קיבוץ גלויות,
וישובו ישראל לאדמתו, ורוח הטומאה יעבור מן
הארץ, בלי רוחות היצה"ד המונעים, אז יעלו במדריגה
תמיד בעבודת הש"ת ורוח חדשה יתחדש בקרבם
בכל שעה בתוס' עבודה כראשונה דוגמת שירת הים,
וז"ש וענתה שמה כימי נעורי' וכיום עלותה מארץ
מצרים, שאמרו שירה על הים בהתלהבות חדשה, כ"כ
מבטיח להם הש"ת שבעת הגאולה יהיה על דרך זה
בתמידות והבן.

רגזו ואל תחטאו אמרי בלבבכם (תהלים ד')

יש לפרש לפענ"ד על פי מה דאיתא בשם הבעש"ט
הידועים לנו בפסוק על משכבי בלילות בקשתי את
שאהבה נפשי דמה שעולה על מחשבות לב האדם
בלילה כשהוא שוכב על מטתו זהו סימן מובהק לידע
את שאהבה נפשו עד כאן, וזה שאמר רגזו חרדו מלפני
הקב"ה ואל תחטאו ומנין תדעו אם אתם חוטאים או
לא, על זה אמר אמרו בלבבכם על משכבתם על ידי
מה שתחשבו בלבבכם על משכבתם על ידי זה תדעו
מעמכם בעבודת הברא יתברך והבן.

אמרו בלבבכם על משכבתם ודומו סלה (שם)

יש לפרש על פי מה דאיתא בצעטיל קטן מרבינו
רבי ר' אלימלך מליזענסק זצלה"ה בסימן ח' ירגיל
את עצמו שלא יתחיל לדבר לשום אדם זולת לצורך
גדול ההכרח לו ואף ההכרח ידבר בדברים קצרים מאוד
מנופה ב"ג נפה וכו' ואח"כ בסימן ט' כתב ירגיל את

עצמו תיכף ומיד שיתעורר משינתו יאמר מודה אני וכו'
ויקבל עליו הגדר של מיעוט הדיבור הנזכר לעיל בסימן
ח' עכ"ל, ולפי זה מה נעים לחיך לפרש אמרי בלבבכם
שיקבל בלבו בעודו שוכב "על משכבתם" ודומו סלה
שירגיל במדת השתיקה כנ"ל וזהו צריך לקבל את עצמו
תיכף ומיד בעודו שוכב והבן.

ה' בוקר תשמע קולי וגו' (שם ה')

יש לפרש על פי מה שכתב המהרש"א על הפסוק
מסיר אזנו משמוע תורה גם תפילתו תועבה דמשה
רואין עד היכן גדלה סגולת לימוד התורה לקבלת
התפילה וידוע מה שכתב בזהוהר הק' על הפסוק מדוע
באתי ואין איש הובא באורך באלשי"ך הק' משלי
קאפיטעל ט' פסוק ל"ה שהמלך הכבוד משכים לבית
המדרש וירא כי אין איש ויצר לו באמרו איה כבודי שלא
השכימו להמצא אותי אך אם ימצא לפחות איש אחד
ישתעשע בו ויפק רצון מה' עי"ש באריכות הדברים
זה שאמר "בוקר" בזכות שאני משכים בבוקר בזכות זה
תשמע אחר כך בעת התפילה את קולי ועכשיו מפרש
עוד יותר כי בוקר אין אני מאחר לקום עד שאצטרך
לחטוף התפילה כי אם אני קם בעוד ליל "אעדר לך"
אני עושה הכנות בלימוד התורה שהוא סגולה נפלאה
לקבלת התפילה כנ"ל כי על ידי זה המלך משתעשע
בו ועל ידי זה ואצפה שתקבל ברחמים וברצון
את תפילתי.

וישמחו כל חוסי בך לעולם ירננו (שם)

נראה לפענ"ד על פי הידוע החילוק שבין בטחון
לחוסה (עי' בישמח משה פרשת ואתחנן ד"ה ואתחנן לפרש הפסוק
אשרי אדם "בוטח" בך על דרך טוב "לחוסה" בה' והזכירו גם בפרשת
כי תבוא בד"ה או יאמר וכתב שם שיש חילוק בין חוסה לבוטח), - כי
בטחון נקרא שבטוח במי שהבטיחו להטיב לו מה שאין
כן חוסה נקרא מה שאדם מאליו בצל מי שבידו להטיב
לו אף שלא הבטיחו ועינו צפויים למתנת חנם ונה מי
שבטוח בה' על אשר הבטיח בתורתו הק' שלכל שומרי
מצותיו ישלם פעלם שיהי' משכורתם שלימה אז לא
נכון לבו בטוח כי לעולם לא ימוט השפעתו הטובה
כי ח"ו באם יתמו זכותו יתמה גם השפעתו טובתו מה
שאין כן למי שבצל שדי יתלונן לרוב רחמי וחסדיו
שיעשה עמו מתנת חנם לחוננו מאוצרו הטוב אז אין לו
לדאוג כי ח"ו יבוס מעיני הישועה כי חסדי ה' לא תמנו
ולא כלו רחמינו וכמו שפירשו המרשים נוסח התפילה
בשבת קודש שאנו אומרים עד הנה עזונו רחמך וכו'
מכיון שגם עד הנה לא עשיתי לי טובות בזכיתי רק ברוב
רחמך וחסדיך על כן בטוח אני באלה שאל תטשנה ה'
אלקינו לנצח והבן, וזה שאמר וישמחו כל חוסי בך אותם
שהם חוסים בך דרך חוסה ומצפים למתנת חנם אף בלא
הבטחה הם יכולים להיות שמחי וטובי לב כי לעולם
ירננו מטעם כי חסדי ה' הוא מעולם ועד עולם.

מאמרים ומכתבים

מכתב ידידות ששלח לארה"ק

לאחד מחבריו וידידיו

בס"ד

לכבוד אהובי מכירי הבה"ח כמר שלמה

(איש מקוה) האפפמאן נ"י

אחדשה"ט, אחר התפילה וברכת הודאה על החיים והשלום פה לי, יתן ה' גם להבא, בתוך אמוני עם סגולה, הנני להביע שביעת רצוני ביקרות מעשי אצבעותיך, חרות על הלוחות, את העדות לקשר ידידותינו, המתקשרת ביותר מזמן לזמן, על ידי מכתבים הנשלחים על פני המים, משני עבריהם מזה ומזה, שמשתמשת כבריה התיכון, ועמוד התורן בנקרי הלבבות שבעבר לים הנה משני עבריהם מזה ומזה שעל פני המים, למען יעמדו ימים רבים, לזכרון חיים וברכה ומשמרת שלום.

ועתה אל באפק תוכיחנו, ואל בחמתך תיסרני, על אשר לא נתתי פניך, תיכף ומיד להשיב מענה בשלומי, אענה, כי מאז שמסרת המכתב להשלוח, נעכב הרבה על אם הדרכים עד שקבלתי, ועכשיו שכבר הגיע לידי, ולא יכלתי עוד להתמהמה, אזרתי בעוז זמותי להפק, כפי אשר יתנהלה לעיניך.

ואפתח במה שסיימת, שהממשלה העבירו בדיקה על מכתבי, ותמהתי מה ועל מה זה, ואחר חקירות ודרישות נודעתי, כי זה אשר עושים כן באחרונה משך זמן להרבה מכתבים, בסיבת בלתי נודע בבירור, זולת הדמיון ישיגה והמשכיל בעת ההוא ידום _ _ _ _ מלאתי רצונך ומסרתי פרוסת שלום, לכבוד המיל"ג בעת שלא יגעתי ומצאתי בבית המדרש ד' סאטמאר.

בשבת קודש פרשת ויקהל העעל"ט, זכינו להתענג בתענוגים בהתאסף ראשי עם, מכל ירכתי העיר בליע"ה, לקבל פניו המאירים של כ"ק אדמו"ר שליט"א, לרגלי בואו בחזרה מפלארידא לביתו נאוה קודש, מקום איתן מושבו בימי החורף, והאיר פניו אתנו לשב"ת אחים גם יחד, במקלהות אלפי ישראל קרוב לחמשת אלפי איש, מלבד הנשים והטף, והשבת הזה ה' מרום נאדר בכח וגבורה, כי רבינו שיחי' ירד לפני התיבה לתפילת מנחה, והאלקים יענו בקול, ערב ומתוך כתפילת זקן ורגיל, מדור דור בהשתפכות הנפש אימוה, וכל העם רואין את הקולות, בהתעוררות גדול עד אין לשער, ואין לספר שירדה לתוך חדרי בטן אצל כל הנאספים, ולא נפק ממנו איש בלתי התרוממת הנפש במות מעל.

דרושת ארי'

חיבור שנקב שמו מפוארים,
רמזים ופנינים יקרים,
על פרקי תהלים מסודרים,

דרוש לשלום זכור של בני כמר אפרים הי"ו

שבת פרשת במדבר שנת תש"ן לפ"ק

במדרש הביאו לי ספר יוחסין שלכם נשם שבני מביאים

וצריך ביאור מהו השייכות היחוס לקבלת התורה, וכדי לתרץ נקדים דאיתא בו"ע ב' טעמים לעשות שלום זכר א) מפני שהילד הוא אבל על תורתו ועל כן באים אצלו לנחמו אמנם על טעם זה צריך ביאור מדוע עושין זאת בשבת דייקא ב) על פי דברי המדרש שאמרו שכל קרבן יהי' שבעת ימים תחת אמו כדי שיראה פני המטרונותא תחילה דהיינו השבת, וכמו כן צוה הקב"ה וביום השמיני ימול, ואי אפשר בלא שבת נמצא לפי' דמילה הוה כמו קרבן, ונצרך שיראה פני המטרונותא תחילה, ועל ידי זה יהי' ראוי להקרה, ולטעם זה יובן שפיר על שעושין זאת בשבת, כי על ידי השבת נעשה ראוי למילה, והנה בלי מילה אי אפשר ללמוד תורה א) כי העכ"ם העוסק בתורה חייב מיתה ב) דאפילו ילמוד אי אפשר להבין ולהשכיל, כמו שכתב במדבר תחילת פרשת משפטים, ודרשו הפסוק מגיד דבריו ליעקב חקיו ומשפטיו לישראל לא עשה כן לכל גוי ומשפטים בל ידעום.

ועל פי זה יש לקשר ב' הטעמים הנ"ל יחדיו יהיו תואמים, דהא על ידי השבת נעשה מוכן למילה, ועל ידי המילה נעשה מוכן ללמוד תורה, ועל כן כשבא השבת שנעשה ראוי למילה, אז באים לנחמו שלא יתאבל על תורתו מקדמת דנא, שעדיין לא ה' נימול ותורה בלי מילה אין לו שוויות כל כך, על כן אומרים לו דטוב הוא ששכח תלמידו טרם המילה, ומעכשיו על ידי השבת יוכל למול, ונעשה יהודי ואז יוכל ללמוד תורה כראוי, נמצא שפיר נחמה כראוי ומקושר ב' הטעמים יחדיו.

והנה השבת הוא זכר לחידוש העולם, כי ששת ימים עשה ה' וגו', וידוע הקשיא למה נאמר מצות כבד את אביך בלוח הראשון, ששם הוא דברים שבין אדם למקום, ותידעו שזה מועיל לאמונה כי האב מורשה לבניו, ואין אדם מוריש שקר לבניו, וזה יתכן רק בעם ישראל שיש להם יחוס, וידוע מי אביו ומגדלו ומורישו האמונה מדור דור, ויש לומר שמשום הכי נסמך כיבוד אב אצל שבת, כי גם השבת הוא שורש אמונה ובוה יש לפרש קדושים תהיו הוו גדורים בעריות, ואם כן ידעו היחוס אם כן איש אמו ואביו תראו ועל ידי זה יורישו האמונה לדורותיו ואם יאמין בה' אז את שבתותיו תשמורו.

ועל פי זה יובן המדרש הנ"ל שאומות העולם בקשו את התורה וסתם הקב"ה את פיהם באמרו הביאו לי ספר יוחסין, וכיון שאין להם יחוס אין לכם אב להוריש האמונה, וכיון שאין אמונה אין כאן שבת, וכיון שאין שבת אין כאן מילה, וכיון שאין מילה אין יכולין ללמוד תורה מה שאין כן בישראל.

ועל פי זה יש לפרש הרחמן שאומרים בברית מילה - הרחמן הוא יברך אבי הילד, דכל המילה זכו רק על ידי יחוס שיש לו מאביו ואמו, ועל ידי המילה יזכה לגדלו ולחכמו בתורה.

א אידיש ווארט אידן זאלען מתפלל זיין, דער אייבערשטער וויל המשך מאמר 'ארי' שואג' מעמוד א' משפיע זיין פאר אידן, ער וויל איהר זאלט אים מקבל פנים זיין יעדן טאג.

רבותי דער אייבערשטער האט באשאפען די וועלט און געזאגט בזיעת אפיק תאכל לחם אנדערש איז נישטא, זאגט אבער דער ישמח משה אין פרשת בשלח המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ, און דאס זעלבע פארקערט, זאגט ער אזוי, עס איז פארהאן רשעים וואס לערנען נישט קיין תורה, איז אזוי ווי ער מוז מקיים זיין דעם בזיעת אפיק תאכל לחם מוז ער זיך פלאגען אויף פרנסה ביטער שווער, ס'איז פארהאן אבער צדיקים, וואס פלאגען זיך אויף א שטיקל גמרא אויף א תוספות, איז ער מקיים דעם בזיעת אפיק תאכל לחם מיט דעם, מוז ער זיך שוין נישט פלאגען אויף פרנסה.

זאגט דער ישמח משה והבינונים משלימים זה את זה, די מענטשן וואס לערנען אביסל און ארבייטן אביסל, איז איינס משלים דאס אנדערע, לערנט ער מער, דארף ער זיך ווייניגער פלאגן, לערנט ער ווייניגער דארף ער זיך מער פלאגן אויף פרנסה.

איז רבותי! ראו חיבתכם פני המקום, אז איר באווייזט זיך יעדן טאג, איז דער אייבערשטער ממציא לחם חם, ווארעמע ברויט פארן גאמן הויז געזינד אין ס'הערשט א שפע אין יעדע שטוב, על כן, בעט מען און מען אפעלידט צום עולם, דברי תורה צריכין חיזוק ס'איז שווערע זמנים מ'זאל זיך מחזק זיין אין לימוד התורה, יעדער איד ווייסט אליין אז מען דארף האבען קביעות עיתים לתורה, נישט איינמאל נאר צוויי מאל א טאג והגית בו יומם ולילה, נאר וואס דען, ס'פאדערט זיך מסירות נפש, מען דארף אראפ רייסן פון די צייט, מען דארף אסאך מאל אוועק גיין מיט א שווער הארץ פון די משפחה, אבער יעדער איד דארף זיך געפונען אין בית מדרש, יראה כל זכורך, נישט דריי מאל א יאר, נאר יעדען טאג ווארט דער אייבערשטער אויף יעדען איד, אין דעת זכות ווערט דער אייבערשטער משפיע זיין ברכה.